

rum quia medicinalem Petri gladium non formidantes, seculari sunt gladio comprimendi, ne de sua malitia gloriantur; serenitatem regiam rogamus, monemus, & exhortamur attente, quatenus prudenter attendens, quod nisi prefatus Comes in huiusmodi protervia confundatur, gravia inde pericula possent formidari, si dei zelo succensus, & parentum suorum exemplis inherens, illum, ut ad Ecclesie redeat unitatem tradita tibi celsitus potestate compellas, ita profecturus Com. . . Christi, quod ex inde propitiationem divinam uberius merearis, & nos sinceritatem tuam debeamus merito commendare.

Dat. die 29. Maii 1228. Pontific. Anno 11.

Datum Assisii quarto Kalend. Junii Pontificatus nostri anno secundo.

XI.

Ex Dacheril Spicileg. 10 mo 692. 30.

Approbatio Statutorum Abbatum Ordinis Sancti Benedicti in Provincia Narbonen. ad restaurandam Regularem disciplinam.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus tam exemptis, quam non exemptis Provinciae Narbonensis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

De Capitulis Provincialibus a Regularibus quorundam cogendis.

Statuta a Delegatis Apost. lata pro Ordine Cisterciensis Provinciae Narbonen.

Gregorio supplicatum, ut ea approbaret, quod prefat.

Cum pro reformatione Regularis Ordinis fuerit a felici recordationis Innocentio Papa Praedecessore nostro in Concilio generali statutum, ut in singulis Regnis, sive Provinciis deberent Regularium Capitula celebrari, & ex eo quod ii, qui praesidere debeant Capitulis, cogendi rebelles non videbantur habere aliquam potestatem nonnulli Abbates, & Priores despiciant ad huiusmodi Capitula convenire, bonae memoriae H. Papa Praedecessor noster eis, qui praesiderent Capitulis potestatem coactionis indulgit. & Capitula eadem annis singulis celebrari constituit, cum hoc crederet plurimum expedire. Propter quod dilectis filiis B. . . Grassensi, & A. . . Sancti Hilarii, & G. . . Sancti Pontii de Tomeris Abbatibus praesidentibus Capitulo Provinciae Narbonensis super celebrando in ea Capitulo super certa forma suas litteras destinavit, qui iuxta directum sibi mandatum, advocatis duobus Cisterciensis Ordinis vicinis Abbatibus quorundam ediderunt statuta, quae nostro fuerunt examini destinata, & suppliciter extitit postulatum, ut dignemur ea corrigere, ac correctis salubriter approbare, quatenus eorum devotio concepta ex iis, quae praedicti Praedecessores nostri super Ordinis reformatione studiosius nutriatur, & nostris salubribus exortationibus irrigata fructum profert salutarem. Cum itaque dictus Abbas Grassensis, qui propter hoc ad praesentiam nostram venit prudenter, ac diligenter nobis exposuerit statuta praedicta, & etiam quaedam alia, quae reformationem vestri Ordinis impediunt, vel retardant; necnon etiam difficultates quas quidam vestrum esse in quibusdam statutorum ipsorum articulis asserunt, super reddenda videlicet plenissime ratione de administrationibus, & spontanea resignatione administrationum ipsarum annis singulis facienda, & residentia trium Monachorum in administrationibus extra Monasteria constitutis, & abstinentia carni tam districta; Nos statuta eadem diligenter examinari, & corrigi fecimus, & correctis, ac approbata a nobis, vobis sub Bulla nostra duximus remittenda, & ea inviolabiliter observari mandamus: volentes atque praecipiendo mandantes, ut Praesidentes vestri Capitulo, & Visitatores Monasteriorum jam dictae Provinciae, omni contradictione excusatione, ac appellatione remotis, ipsa faciant in singulis ejusdem Provinciae Monasteriis, & Prioratibus Monachorum, & Monialium vestri Ordinis irrefragabiliter observari, secundum statutum praedicti Concilii vice nostra visitantes, corrigentes, & reformantes; quae correctionis, & reformationis officio viderint indigere.

Monemus itaque charitatem vestram, & hortamur in Domino, quatenus sollicite, sicut convenit, attendentes, quod suave est jugum Domini, & onus ipsius leve, servituti divinae fiducialiter colla subdatis, quia licet incipientibus angustiae viae Domini videantur; paulatim tamen assueti currunt hilariter in mandatorum suorum semitis servi ejus. Tenor autem Statutorum ipsorum talis est.

In Nomine Domini. Amen. Anno gratiae milleesimo ducentesimo vigesimo sexto, septimo idus Decembris.

Cum universi Abbates Monachorum nigrorum Provinciae Narbonensis apud Monasterium Sancti Tiberii Agatenis Diocesis secundum mandatum Apostolicum pro reformatione Ordinis ad celebrandum provinciale Capitulum convenissent; Nos Frater B. Dei permissione dictus Abbas Crahae, & A. Sancti Hilarii Abbas de assensu Venerabilis Fratris G. Dei gratia Abbatis Sancti Pontii de Tomeris, qui in gravi infirmitate positus nobis vires suas commiserat in hac parte, advocatis nobiscum Venerabilibus Patribus B. Fontisgradi, & R. Valismagnae Abbatibus Ordinis Cisterciensis, auctoritate Apostolica qua fungimur in hac parte, habito diligenti tractatu, & ipso Capitulo approbante, invocata Spiritus Sancti gratia, ad correctionem, & reformationem Ordinis processimus in hunc modum.

I. Statuimus, ut in singulis Abbatibus, & Prioratibus Conventualibus, certa dies generalis Capituli assignetur, in qua tam ipse Abbas, quam omnes Obedientarii, & Priores reddant in scriptis de suis administrationibus plenissimam rationem; ita quod omnes, qui administrationes aliquas tenuerint, reddant computum tam de receptis, quam de expensis anni praecedentis, & renuntient absolute, omni excusatione, dilatione, ac contradictione remotis, etiam non requisiti, in manu sui Abbatis administrationibus suis, nihil penes se, vel alium penitus retinentes. Abbates tamen eos restituunt, quos invenerint, fideliter, & humiliter ministrasse, ut sic servetur, & devota humilitas in subiectis, & utilitas providentia in Praelatis. Si quis huius Statuti transgressor fuerit, de proprio Monasterio expellatur, & in alio Monasterio detradatur; nec aliqua ratione in proprio Monasterio recipiatur usque ad nutum Capituli generalis.

II. Statuimus, ut Priores Clausuales instituantur providi, & discreti; secundum quod in Congregatione inveniri poterunt aptiores. Quod

Eorumque praecipit observantiam.

Statuta.

Abbatibus, Prioribus &c. reddant rationem suae administrationis in Capitulo Generali cuiusque Monasterii.

Quales eligi debeant Priores Clausuales.

Leſio Regule in Capitulo.

Silentium quibus in locis praesertim tenendum.

Interficientes Breviarum habeant.

Sine licentia Superioris de Monast. non exeant Monachi.

Quid observandum in recipendis tum infantibus, tum aliis, & quando professionem emittere debeant.

Non minus quam tres Monachi in quolibet Prioratu.

Nullus alius qui recipere, vel proprium habeat praesumat sine Superioris permissione.

Quod si forte in suis Monasteriis non inveniantur . . . assumantur.

III. Item statuimus, ut quotiens sententia regulae pronuncietur in Capitulo a Praesidente, vel ab eo, cui iusserit ille, qui praesidet, exponatur.

IV. Item statuimus, ut silentium teneatur semper in Oratorio Monasterii, Refectorio, & Dormitorio, & in Claustro nisi horis ad loquendum statutis. In Monasteriis vero, in quibus vota fidelium concurrunt, loquendi licentia cum moderamine personis necessariis sit permixtum.

V. Item statuimus, ut Monachi in Sacris Ordinibus constituti in longo itinere profecturi sine Breviario, vel Psalterio non mittantur.

VI. Item, quod Monachi non exeant Claustrum aliquo modo, vel aliqua occasione, sine licentia Abbatis, vel Prioris, & nisi expresserint causam itineris. Quod si praesumpserint, redeunt sine satisfactione non admittantur. Eadem poena infligatur iis, qui de obedientia ad Monasterium redierint sine licentia Superioris, & suarum testimonio litterarum; ac per hoc Abbates non sint faciles in concedenda licentia Clausalibus exire de Monasterio; nec in paternis Domibus, vel Laicorum quorumlibet diutius immorari, ne inter seculares habeant materiam evagandi.

VII. Item statuimus, quod infantes, qui recipiuntur in Monasteriis, & quotidie audiant Regulam exponi, & Scholam non exeant, donec legitime sint atatis, & tunc professionem faciant, & benedictionem accipiant secundum formam Regulae. Illi vero, qui in perfecta aetate intrant Monasterium, sive sint Laici, sive Clerici post annum professionem faciant, & benedictionem accipiant. Qui vero profiteri, vel benedici noluerint, tunc recedant. Abbates vero, qui circa hoc extiterint negligentes, sicut in pane, & aqua septem Feris sextis continuis. Si vero in praedicta penitentia fuerint negligentes in sequenti Capitulo gravius puniantur.

VIII. Item statuimus, & firmiter volentes observari, ut minus quam tres Monachi non sint residentiam facientes in aliquo Prioratu, vel aliqua obedientia, seu qualibet administratione extra Monasterium constitutis. Et si redditus alicujus Ecclesiae non sufficiunt ad sustentationem ipsorum, aliae Ecclesiae in qua residerint adjungantur, ita quod sint eidem Ecclesiae annexae, & sint sub cura, & administratione illius, cui per Abbatem cura, & administratio ejusdem concessa fuerit Prioratus.

IX. Item statuimus, ut nullus Monachorum, seu Conventuum utriusque sexus de cetero proprium habere praesumat per se, vel per alium nomine doni, vel commandae, seu exennii, vel aulogii, vel alio aliquo modo, nisi quod iusserit, vel permiserit Abbas, & si quis forte aliquid proprii habet, vel alius pro eo, sine contradictione incontinenti resignet Abbati, seu Priori Abbatem proprium non habenti; nec aliquid praesumat aliquo modo dare, vel accipere, neque etiam litteras sine iussione, seu permissione Abbatis. Si autem monitus retinere praesumpserit aliquid, a domo propria penitus expellatur, & in alio Monasterio retrudatur, nec aliqua ratione in proprio Monasterio recipiatur usque ad nutum Capituli generalis. Apud quem

vero proprietatis in morte inventa fuerit, in signum suae perditionis in sterquilino subterretur: sub eadem poena expressè injungimus, ut obedientiarum cedentes administrationibus nihil de ipsa administratione retineant, sed omnia integre restituantur Abbati.

X. Item statuimus, ne Monachi fiant, in causis aliquibus advocati, nisi in causis sui Monasterii, & sui Ordinis, & cum licentia Superioris. Transgressores vero animadvertione congrua puniantur, Medici vero, Scriptores, vel alii artifices Monasterii cum omni humilitate, & reverentia faciant, si Abbas permiserit ipsas artes. Quod si aliquis ex eis pro scientia artis suae superberit, eo quod aliquid conferre Monasterio videatur; hic talis secundum regulam ab artis suae officio donec humiliatus fuerit evellatur.

XI. Item statuimus, quod Abbates, & Priores abstineant ab immoderatis, & illicitis donationibus. Monachi autem sive simplices fuerint, sive officiales ab omni profusa abstineant donatione sine licentia Abbatis proprii, nec pecuniam mutuo accipiant, nec aliquid depositum sine consensu Abbatis, vel Prioris. Si autem officiales fuerint, non possint ultra centum solidos sine integraliter, sive particulariter accipere mutuo sine consensu speciali sui Superioris.

XII. Item statuimus, ut Visitatores audiant computum ab Abbatibus, & Abbatibus, & a Prioribus, & Abbatibus propriis non habentibus super debitis, & statu domus.

XIII. Item statuimus, ut Hospitibus, & Religiosis praecipue ab his, qui praesunt congruus honor, & humanitas in hospitalitate exhibeatur. Alioquin, qui circa hospitalitatem contemptor, aut negligens inventos fuerit, & maxime si supervenientes non admiserit, is cuius culpa hoc evenerit, tribus diebus in pane, & aqua abtineat, & expensis illius diei restituatur hospitibus non receptis.

XIV. Item statuimus, quod hospitibus in Monasteriis, & Prioratibus carnes nullatenus praebantur nisi die Dominica, & tertia, & quinta feria: tamen circa Episcopos, & excellentiores personas, & supervenientes infirmos dispensare liceat secundum arbitrium Praesidentis.

XV. Item statuimus, ut omnes Monachi ab esu carni abstineant, nisi fuerint debiles, vel agroti, & hoc deligentia Abbatis, vel Prioris si Abbas defuerit. At ubi meliorati fuerint, a carnibus abstineant. Illas vero carni refectioes, quae sanis in quibusdam Monasteriis certis temporibus in infirmariis exhiberi consueverant penitus amputamus; mandantes, ut redditus, qui ad hoc fuerant deputati, in necessitatibus Fratrum, atque debiliu misericorditer expendantur; Abbates vero infirmitatis, vel debilitatis causa in suis Cameris, ut secretius, & honestius poterunt carnibus uti possint, advocatis secum aliquibus de Conventu debilibus, vel infirmis. Sane Abbas, vel Monachus in itinere constitutus ad vicina divertat Monasteria, si debilitate, vel infirmitate fuerit occupatus; Si vero non poterit, ut secretius, & honestius poterit, carnibus uti possit. Idem in Prioratibus, & obedientiis, & administrationibus

Quas artes, & quibus conditionibus exercere Monachi possint.

De mutuo accipiendis, & de donationibus.

Visitatores audiant computum Monasteriorum.

Hospites cum maxima charitate recipiantur.

Qui cibi Hospitibus apponendi sint.

Monachi carni abstineant, quae tamen infirmis permittantur.

bus extrinsecis de abstinencia, & esu carnum decernimus observandum. Transgressores vero hujus Constitutionis tam favorabilis pro qualibet comestione carnum in pane, & aqua abstant una die. Si autem correcti noluerint emendare, secundum qualitatem, & quantitatem transgressionis gravius puniantur. Abbates vero si circa correctionem, & observacionem hujusmodi fuerint negligentes poena simili percellantur.

Vestes quales esse debeant.

XVI. Item statuimus, ut indumenta Monachorum clausa sint, & non sint in colore, & scissura, nec in mensura reprehensibilia, nec sumptuosa, & recipientes nova, vetera semper reddant vestiario, pauperibus eroganda. Illas quidem vestes, quae vulgo Balandrava, & super toti vocantur, & cellas rubeas, & frana, & calcaria deargentata penitus amputamus. Transgressoribus autem vestimenta, & ornamenta hujusmodi inordinata per Abbates suos, vel Visitatores, qui haec compererint, auferantur; & si incorrigibiles fuerint, Obedientiarii suis obedientis priventur, & claustrales regulariter puniantur. Illud autem duximus prohibendum, ne Monachis detur pro victu pecunia, vel vestitu, vel occasione hujusmodi assignentur redditus alicui, & si forte hucusque fuerint assignati, ab eo penitus auferantur. Si quo vero fuerint legata, vel relicta pietatis intuitu sine communiter, sive personaliter, illud totum in communes usus cedat, ne alicui detur occasio proprium retinendi.

Conspiratores, & fures a Monasterio expellantur.

XVII. Item statuimus, ne aliquis praesumat aliquem defendere conspirando. Conspiratores vero manifesti, fures, & enormiter percussores a suis Monasteriis penitus excludantur, ac in aliis detrudantur, nec in suis Monasteriis admittantur, nisi communicato consilio Capituli generalis.

Tertio correctus si non emendaverit, ab administratione deiciatur.

XVIII. Item statuimus, quod si quis ex obedientiariis Monasterii, quocumque nomine censeatur, quandocumque repertus fuerit, si tertio correctus non emendaverit, deiciatur ab administratione, & alter in loco ejus, qui dignus fuerit, subrogetur.

De Sigillo Conventus.

XIX. Item statuimus sub eadem poena, quod nullus Monachus occasione cujuscumque administrationis, vel officii sigillum habeat nisi tantummodo Abbas, & Prior Conventualis.

Officiales pecuniam non retineant ad usus privatos.

XX. Item statuimus, ut Cellerarii Vestiarii, & ceteri officiales Domus, qui aliquibus administrationibus praesunt infra Monasterium, vel extra quod fuerit residuum, computatis redditibus, & expensis, refundant in communem utilitatem Monasterii, prout Abbas decreverit refundendum.

Professus tantum Prioratus committendi.

XXI. Item statuimus, ut Prioratus, Decanatus, Praepositura, Sacristia, Cameraria, Infirmaria non committantur de cetero Monachis, nisi professis solemniter, & si non professi hucusque administrationes hujusmodi tenuerint, si commoniti profiteri noluerint, vel ad Sacros Ordines promoveri, secundum Superioris providentiam administrationes amittant.

Necessaria Monachis pro victu pariter, & vestitu considerata facultate loci, & temporis qualitate. Totam ipse Abbas, quam Fratres in

XXII. Item statuimus, ut Abbates, & Priores Conventuales, & alii sufficienter necessaria suis Monachis administrarent in victu pariter, & vestitu considerata facultate loci, & temporis qualitate. Totam ipse Abbas, quam Fratres in

viam redigendi benedictionem accipiant in eundo, & redeundo.

Qui non ad faciunt Capitulum Generale qua poena mulcandi.

XXIII. Item statuimus, ut Abbates, & Priores, qui ad primam diem Capituli non venerint, & excusationem canonicam non miserint, sint in pane, & aqua omni sexta feria extra Stallum suum semper suspensi, donec veniant apud Monasterium, ubi extiterit Provinciale Capitulum celebratum cum propriis expensis, ibi moram faciendo sine onere, & sine expensis illius Monasterii, & ponant ibi partem suam communium expensarum in quadruplo, ad arbitrium Abbatis ejusdem loci in necessitatibus Capituli distribuendum. Illi vero qui miserint, & non sufficienter se excusaverint, ad dictum locum veniant infra spatium sibi a Praesidentibus Capitulo assignatum, antequam inde recedant in expensis communibus posituri in duplo.

Collectae sunt ad subventionem Monasteriorum.

XXIV. Item statuimus pro necessitatibus, & utilitatibus Monasteriorum promovendis, & gravaminibus, & oppressionibus evitandis. Abbates, & Priores ad arbitrium Praesidentium Capituli prout necesse fuerit collectas faciant, cum quibus Visitatores de consilio Praesidentium possint dirigere Nuncios ad Apostolicam Sedem examini, vel ad Principes, seu Praelatos secundum quod viderint expedire, quae collectae a Visitatoribus colligantur.

De restauranda disciplina Monasteriorum.

XXV. Item statuimus, ut Visitatores plenariam habeant potestatem de Monasteriis Religiosis ubi melior fuerit disciplina, Monachos Religiosos assumere de assensu tamen Abbatum suorum, eosque in Monasteriis minus Religiosis ponere, ut ibi ordinem doceant, & reforment, sed postea ad proprii Abbatis arbitrium revertentur. Quos vero rebelles, vel nocivos in Monasteriis invenerint, ad alia Monasteria hos transmittant, & hoc Visitatores facere non omittant, si voluerint gravissimam poenam evitare.

Defunctorum nomina ad Capitulum deferenda.

XXVI. Qui sola misericordia comes est defunctorum, statuimus quatenus annis singulis breves ad Provinciale Capitulum apportentur, in quibus continentur dies, & nomina Fratrum inter duo Capitula defunctorum, ut ibi absolvantur, & eis sua debita persolvantur. Tenor autem brevium est talis: Die tali obiit in tali loco ille nostrae Congregationis Monachus, Levita, vel Sacerdos, vel etiam Conversus. Datum Perusii Kalendis Julii Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Data die 1. Julii 1228. Pont. An. II.

XII.

Canonizatio Sancti Francisci de Assisio, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, cum suis Festivitatibus institutione, pro die quarta Octobris.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus universis Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archipresbyteris, Archidiaconis, Decanis, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad quos litterae istae pervenerint salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Precium.

Mira circa nos divinae pietatis dignatio, & inextinguibilis dilectio charitatis, qua

qua filius pro servo tradidit redimendo, dona sua miserationis non deserens, & vineam dextera ejus plantatam continua protectione conservans, in illam qui salubriter ipsam excolant, evellentes sarculo, ac vomere, quo Samgar sexcentos Philistaeos percussit, spinas, & tribulos ex eadem, operarios etiam in undecima hora, transmittit, ut superfluitate palmitum rescata, & vitulaminibus spuris radices non dantibus, necnon sentibus extirpatis, fructum suavem afferat, & jucundum, qui prelo patientiae deficiat, in aeternitatis cellarium transferatur. Impietate profecto velut igne succensa, & frigescente charitate multorum, in ejusdem maceciam dirudendam, irruentibus Philistaeis potione terrena cadentibus voluptatis.

B. Franciscus a Deo suscitatus ad conversionem multorum.

§.1. Ecce in hora undecima Dominus, qui cum diluvii aqua terram deleret, justum per lignum, contemptibilem gubernavit, super rotem justorum virgam peccantium non relinquens, excitavit servum suum Beatum Franciscum, Virum utique secundum cor suum, apud cogitationes divinum lampadem quidem contemptam, sed paratam ad tempus statutum, illam in vineam suam mittens, ut ex ipsa spinas, & vepres evelleret, prostratis illam impugnantibus Philistaeis, illuminando patriam, & reconciliari Deo, exhortatione sedula commoneo.

Simplici sua praedicatione multos ad vitam salutem reduxit.

§.2. Qui audita interius voce invitantis amici, impiger surgens, mundi vincula blandientis, quasi alter Samson, gratia divina praeventus dirupit, & spiritu fervoris concepto, afflictae arrepta mandibula, praedicatione squidem simplici, nullis verborum persuasibilium humane sapientiae coloribus adornata, sed tamen Dei virtute potenti, qui infirma mundi eligit, ut fortia quaecumque confundat, non tantum mille, sed multa millia Philistinorum, eo qui tangit montes, & fumigant, faciente prostravit, & in spiritu servitorem redegit, carnis illecebris antea servientes. Quibus vitis mortuis, & Deo viventibus, jam non ipsis, quorum pars pessima perit, ex mandibula ipsa egressa copiosa est aqua, reficiens, abluens, & foecundans lapso sordidos, & arentes, quae in vitam aeternam salens absque argento, & commutatione aliqua potest emi, cujus rivali longe, lateque diffusi, vineam irrigant usque ad mare palmites, & usque ad flumen propagine extendentem.

Pauperem vitam egit, jejuniis, vigiliis, & meditatione carnem maceravit, multaque virtutibus emicuit.

§.3. Hic denique Patris nostri Abrahae imitatus vestigia, mente de terra & cognatione sua, necnon domo Patris ejus egrediens, iturus in terram, quam sibi Dominus, divina inspiratione monstravit, ut expeditius curreret ad bravium vocationis caelestis, & per angustam portam posset facilius Introire, sarcinam terrena substantiae deposuit, se illi conformans, qui cum dives esset, pro nobis factus est pauper, eamque dispersit, dedit pauperibus, ut sic ejus justitia in saeculum saeculi permaneret. Et in terram visionis accedens, super unum sibi montium demonstratum, videlicet excellentiam fidei, carnem suam, quasi filiam unigenitam, quae ipsum interdum deceperat, cum septe Domino in holocaustum obtulit, igne supposito charitatis, illam fame, siti, frigore, ac nuditate, vigiliis multis, & jejuniis, macerando, quae cum vitis, & concupiscentis crucifixa, dicere

Null. Rom. Tom. III.

poterat cum Apostolo: Vivo ego, jam non ego, vivit autem in me Christus: quoniam jam non sibi vixerat, sed Christo potius, qui pro peccatis nostris mortuus est, & resurrexit propter justificationem nostram, ut nullatenus peccato ulterius serviamus. Vitia quoque supplantans, & contra mundum, carnem, & potestates acrias, lucifera assumens viriliter, Uxore, Villa, Bobus, a cena magna retrahentibus invitatos, penitus abdicatis, cum Jacob Domino jubente surrexit, & gratia spiritus septiformis accepta, octoque sibi assistentibus Beatitudinibus Evangelicis, Bethel domum Dei, quam seipsum praeparavit eidem, per quindecim gradus virtutum, qui mystice in psalterio continentur, ascendit. Et ibidem altare cordis Domino construens, aromata devotarum orationum obtulit super eo, per manus Angelicas in conspectu Domini deferenda, Concivis Angelicus mox futurus.

Religionemque Fratrum Minorum, Menialium & Terciariorum instituit.

§.4. Ne vero sibi soli proficeret in monte, tantummodo Rachel amplexibus inhaerendo, contemplationi pulchrae quidem, sed sterili, ad Lix interdum descendit cubiculum, minaturus gregem gemellis foetibus foecundatum ad interiora deserti, pro vita pascuis perquirendis, ut illic ubi manna caelestis dulcedinis reficit, a saecularium strepitu segregatos, cum lacrymarum effusione semina sua mittens, cum exultatione manipulos, ad aeternitatis horrea reportaret, cum populi sui principibus collocandus, corona justitiae coronatus. Qui nimirum non quae sua sunt quaerens, sed potius quae sunt Christi, & eidem velut apis argumentosa deserviens, necnon quasi stella matutina in medio nebulae, ac quasi Luna plena in diebus suis, & sicut Sol in Ecclesia Dei fulgens, lampadem, & tubam in manus assumpsit, ut lucentium operum documentis humiles attraheret ad gratiam, & protervos a noxiis tetraheret excessibus, dura increpatione terrendo. Ac sic virtute charitatis afflatus, in Castra Madianitarum, Ecclesiae judicium declinantium, per contemptum, eo juvante, qui dum virginali tuteo clauderetur, mundum suo circuibat imperio universum, intrepidus irruit, & abstulit arma, in quibus confidebat fortis armatus, atrium suum custodiens, & distribuit spolia, quae tenebat, ejusque captivitatem captivam reduxit in obsequium Jesu Christi.

Et tandem obdormivit in Domino.

§.5. Hoste itaque triplici in terra positus superato, Regno Coelorum vim intulit, & illud rapuit violenter, & post hujus vitae quamplura gloriosa certamina, mundum triumphans, feliciter migravit ad Dominum, multos praeveniens scientia praeditos scienter nescius, & sapienter indoctus.

Miraculisque pluribus claruit.

§.6. Sane licet ejus vita tam sancta, tam strenua, & praclara sibi sufficeret, ad obtinendum consortium Ecclesiae triumphantis: quia tamen militans, quae solummodo videt in facie, non praesumit de his, qui de suo foro non sunt, auctoritate propria judicare, ut illos pro vita tantum venerandos assumat, praesertim quia nonnumquam Angelus Sathanae in lucis Angelum se transformat; Omnipotens, & misericors Deus, de cujus munere venit, quod praedictus famulus Christi, digne sibi, & laudabiliter deservivit, tantam lucernam, absconditam sub modio

K k

dio remanere non patiens, sed eam volens super candelabrum collocari, his qui sunt in domo luminis, solatium praebituram, vitam ejus sibi fuisse acceptam, & ipsius memoriam esse a militanti Ecclesia venerandam, multis & praeclaris miraculis declaravit.

Catalogo SS. Confessorum adscribitur.

§.7. Cum igitur gloriose vitae ipsius insignia ex multa familiaritate, quam nobiscum habuit in minori officio constitutus, plene cognita nobis essent, & de miraculorum consecratione, multiplice, per testes idoneos nobis facta fuerit plena fides, confidentes per Dei misericordiam, nos, & gregem nobis commissam, ejus suffragiis adjuvari, & quem familiarem habuimus in terris, habere patronum in Coelis; habito fratrum nostrorum consilio, & assensu, ipsum adscribi decrevimus Sanctorum catalogo venerandum.

Ejus celebranda festivitas.

§.8. Statuentes, ut quarto Nonas Octobris, die videlicet quo a carnis ergastulo absolutus, ad aetherea Regna pervenit, ab universali Ecclesia, natalitia ejus devote, ac solemniter celebrentur.

Omnes ad ejus venerationem sollicitantur.

§.9. Quocirca universitatem vestram rogamus, monemus, & hortamur in Domino, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus die praedicto in commemoratione ipsius, divinis laudibus alacriter insistentes, ejusdem patrocinia humiliter imploretis, ut ipsius intercedentibus meritis, ad ejus mereamini consortium pervenire illo praestante, qui est benedictus, in saecula saeculorum. Amen.

Dat. die 19. Julii 1228. Pontific. Anno II.

Datum Perusii decimoquarto Kalend. Augusti, Pontificatus nostri anno secundo.

XIII.

Ex Regest. Vaticano.

Innovatio Indulgentiarum pro certantibus contra Haereticos Albigenes cum aliarum gratiarum, & indulgentiarum largitione.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Remen. Senonen. Rothomagen. Turonen. Bituricen. Burdegalen. Auxitan. Narbonen. Lugdunen. Ebreduen. Taranthasen. Bisuntin. Aquen. Arlacen. & Viennen. Archiepiscopis, & eorum Suffraganeis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Capitulis, & aliis Ecclesiarum Praelatis in eorundem Dioecesium constitutis, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Indulgentias innovat.

Arduo desiderio aspirantes ad purgandum terram Albigen, ab haeretica feditate, Indulgentias olim ab Apostolica Sede concessas Crucesignatis, vel signandis fidelibus ad hoc laborantibus innovamus, & dilectum filium nostrum Ricardum Sancti Angeli Diaconum Cardinalem Apostolice Sedis Legatum, scientem hujusmodi naturam negotii, & circumstantias, utpote qui alia vice in eo efficaciter laboravit, Virum consilio, & discretione conspicuum diligentem honorem Regni Francorum, & in negotio ipso ferventem, qui quantumcumque nobis perneceffarius esset apud Sedem Apostolicam, & ejus praesentia opportuna, quia res ipsa propter sui arduitatem talis, & tanti Viri diligentiam exigebat ad partes vestras propter

Et Legatum Apostolicum designat.

distum negotium, & alia, quae ibi habet Sedes Apostolica pertractare de nostro latere duximus destinandum. De Omnipotentis itaque Dei misericordia, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, ex illa, quam nobis licet indignis, Deus ligandi, atque solvendi contulit potestatem, omnibus, qui laborem istum in propriis personis subierint, & expensis plenam suorum peccaminum, de quibus veraciter fuerint corde contriti, & ore confessi, veniam indulgemus, & in retributione justorum salutis aeternae pollicemur augmentum. Eis autem, quod non in propriis personis illuc accesserint; sed in suis dumtaxat expensis juxta facultatem, & qualitatem suam viros idoneos destinarint, & illis similiter, qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Hujus quoque remissionis volumus, & concedimus esse participes juxta quantitatem subsidii, & devotionis affectum omnes, qui ad subventionem ejusdem negotii de bonis suis congrue ministrabunt, aut circa praedicta consilium, & auxilium impenderint opportunum. Sane quia iusto iudicio Coelestis Imperatoris obsequiis inhaerentes, speciali debent prerogativa gaudere, volumus, & mandamus; ut si qui illic proficiscendum ad praestandas usuras juramento tenentur stricti, creditores eorum, ut remittant eis praestitum juramentum, & ab usurarum exactioe desistant, Ecclesiastica districtione cogatis. Quod si quisquam Creditorum eos ad solutionem coegerit usurarum, ad eorum restitutionem, simili censura compellatis eosdem. Praeterea Judaeos ad remittendum usuras per secularem faciatis Potestatem compelli, & donec eas remiserint, communionem sibi fidelium denegari. Porro si qui Crucesignatorum Judaeis solvere debita nequeunt, in praesenti laborare curetis, ut Judices seculares sic eis de utili dilatione provideant, quod post iter peregrinationis arreptum, quousque de ipsorum obitu, vel reditu certissime cognoscatur usurarum incommoda non incurrant, compellendis nihilominus Judaeis proventus pignorum, quos interim ipsi perceperint, in sortem, expensis deductis necessariis, computare. Debitores quoque Crucesignatorum ad ea, in quibus tenentur, eisdem cogatis usuris cessantibus persolvenda, Creditores ipsorum ad prorogandum terminos solutioni debitorum praefixos, prout necesse fuerit, inducentes. Quia vero nonnulli assumptam Crucem contra dictos Haereticos auctoritate propria deposuisse dicuntur, illos eam resumere compellatis. Monemus igitur discretionem vestram, & hortamur in Domino Jesu Christo, praesentium vobis auctoritate mandantes, quatenus Populis vobis subditis diligenter exponentes omnia supradicta, eisque ad impendendum praefato negotio in rebus, personisque succursum sedulis exhortationibus animantes in singulis articulis supradictis exequamini singuli, quod ad sollicitudinem vestram noscitur pertinere, ita vos exhibentes sollicitos, & attentos, quod proximis ipse ardor vestrae charitatis accendat, vosque in praesenti a nobis gratiam, & in futurum possitis a Deo praemium expectare.

Distributio Indulgentiarum, ac distinctio.

Concedit quoque Privilegia nonnulla.

Haec populis significanda.

Dat. die 21. Octob. 1228. Pont. An. II.

Ar.

XIV.

Ibidem.

Archiepiscopo Colocen. conceditur facultas erigendi Monasterium de Cuchet in Sedem Episcopalem attentam vastitate suae Dioecesis, cum assignatione congrua, & opportuna pro Episcopo eligendo.

Vastitas Colocen. Dioecesis.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Archiepiscopo Colocen. salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Qua diligentia ad erectionem procedatur.

Jamdudum provide cogitans, quod Colocenensis Dioecesis adeo est diffusa, quod ipsam non vales juxta officii tui debitum commode visitare, ne Gregi Dominico deesset cura Pastoris, nobis humiliter supplicasti, ut in Monasterio de Cuchet tuae Dioecesis Episcopalem Sedem noviter crearem, cum paratus esses, creando ibidem Episcopo, tum de propriis tuis, tum de ipsius Monasterii proventibus trecentas, & de bonis Ecclesiae tuae triginta marcas in annuo reddito assignare. Unde licet nobis tuae intentionis propositum non immerito placuisset, ne tamen in tanto negotio subito procedere videremur, nequaquam mox tuis supplicationibus duximus annuendum, sed Venerabilibus fratribus nostris Cenadien. & Ultraflivan. Episcopis nostris dedimus litteris in mandatis, ut super re hujusmodi, & ejus circumstantiis inquirentes plenius veritatem, quae invenirent nobis fideliter intimarent, ut ex eorum relatione sufficienter instructi, procederemus exinde juxta divinam beneplacitum voluntatis. Qui mandatum Apostolicum exequuti propositum tuum multipliciter commendantes, ut illud optato prosequeremur effectu, nos suppliciter exoraverunt. Tu quoque in nostra praesentia constitutus, illud idem multiplicatis intercessionibus instantius postulasti. Nos igitur attendentes pii propositi puritatem, cum nonnulli soleant potius ad non habita minus licite inhiare, quam licite habita taliter dispersi, ne contra te dici valeat mellis quidem multas Operarii vero pauci: tuis supplicationibus annuentes, & sperantes, quod non solum praemissa promissa complebis; verum, etiam alia studebis adiacere opportuna, novam Sedem Episcopalem in praedicto Monasterio statuendi auctoritate tibi praesentium concedimus facultatem. Quocirca fraternitatem tuam monemus attente, per Apostolica scripta mandantes, quatenus prudenter attendens, quod Episcopalis Dignitas facile quidem ex tenuitate viscescit, ne operis tanti defectus impetetur officii; Episcopalem Sedem ita studeas rebus necessariis congrue stabilire, quod exinde tibi cumulus aeternae retributionis accrescat, & nos providam munificentiam, & munificam providentiam, tuam debeamus merito commendare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Concedit Colocen. facultatem Episcopalem Sedem constituendi.

Clausula.

Dat. die 21. Januarii 1229. Pontific. Anno II.

Ball. Rom. Tom. III.

XV.

Quod Hospitale Sancti Spiritus in Saxia de Urbe super omnes alias totius Ordinis Domus praeminentiae, ac magisterii locum obtineat confirmatur.

Ibidem.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Joanni Magistro, & Fratribus Hospitalis Sancti Spiritus, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Hospitale hoc ab Innoc. III. fundatum, totiusque Ordinis caput constitutum.

Felicitis recordationis Innocentium Papam Praedecessorem nostrum pietatis affectus, & charitatis debitum induerunt, quod Hospitale vestrum, in quo pietatis opera jugiter exercentur, construxit Ecclesiae Romanae sumptibus, & dotavit, & ei privilegia gratiae specialis indulgit, statuendo inter alia, ut ibi caput, & magisterium totius Ordinis vestri perpetuo perseveret, ita quod Magister Hospitalis ipsius praestit univertis fratribus tam praesentibus, quam futuris Ordinis memorati, omnesque sibi teneantur impendere obedientiam, & reverentiam regularem. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati, Statutum hujusmodi auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Quod confirmat Gregorius.

Datum Perusii Idibus Martii Pontificatus nostri anno secundo.

Dat. die 13. Martii 1229. Pont. An. II.

XVI.

Confirmatio libertatum Sveviae Civitatis ad Romanam Ecclesiam fidelitatem reversae, quae sub Apostolicae Sedis protectione suscipitur.

Ibidem.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Civibus Svevianis, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Sedes Apostolica, veluti pia Mater, quae filiorum uteri sui oblivisci non potest, intrante saepe in conspectu suo gemitu tribulationum multarum, quarum tempestas vos, & alios homines Regni graviter huc usque depresserat, & pene demerserat in profundum, materno affectu compatiens afflictionibus filiorum, qui quasi in luto, & latere coacti fuerant deservire, desiderio desideravit, ut jugo ab eorum cervicibus tam dura servitutis excusso, sinem his dare Dominus dignaretur. In effectu quoque producens, quod in affectu gerebat, in se suscepit negotium, & submisit humeros ad portandum, pro quo quidem expofuit se laboribus, & expensis innumeris, & personis etiam suorum fidelium non pepercit, languores per hoc ferens, & portans dolores hominum praedictorum. Cum igitur reducti sitis ad fidelitatem, & dominium Romanae Ecclesiae, ad quam non erat dubium vos spectare, adhaerentes, sicut subiecti, & fideles eidem, cujus suave jugum, & onus ejus est leve

Sveviani per Sedem Apostolicam calamitatibus liberati.

K k 2

Eos sub Apostolica protectione suscipit.

Privilegia eis concedit, antiquasque confirmat consuetudines.

Clausula.

Dat. die 19. Maji 1229. Pontific. Anno III.

Ibid.

Privilegia.

Jus eundem monetam.

leve, ac per hoc non illius, quæ in servitute generat, sed libera filii existatis dignum est, ut ab uberibus consolationis Sedis Apostolicæ Matris, & Domine vestre amodo retrahemini gaudentes cum lætitia, qui in tristitia exististis. Eapropter dilecti in Domino filii vestris commodis providere volentes, cum Romana Ecclesia clementer prospicere consueverit utilitatibus subjeutorum, vestris supplicationibus inclinati, de fratrum nostrorum assensu, vos, & Civitatem vestram cum omnibus bonis, quæ in presentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, seu aliis justis modis præstante Domino poteritis adipisci, sub Beati, & nostra protectione suscipimus; statuentes auctoritate presentium Civitatem prædictam in fidelitate Sedis Apostolicæ persistentem in ejus demanio, sicut Anagninam, & alias Civitates Campaniæ salvis servitiis, & redditibus Curie debitis, perpetuo retinendam. Insuper concedimus vobis, ut in præficiendis vobis Rectoribus, & in contractibus venditionis, emptionis, ac aliis habeatis ad instar prædictarum Civitatum Campaniæ libertatem. Laudabiles præterea consuetudines vestras, & hæcenus approbatas, necnon & alia, quæ venerabilis frater noster Episcopus Albanen. Apostolica Sedis Legatus provide vobis indulsit, auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus, salvo in omnibus Apostolicæ Sedis mandato. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ protectionis, constitutionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Perusii quartodecimo Kalendas Junii, Pontificatus nostri anno tertio.

XVII.

Similis concessio Civitati Cajetanæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Civibus Cajetanis fidelibus nostris, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Sedis Apostolicæ &c. prout in precedenti dilectis filiis Civibus Sossanensibus usque ad verbum exististis. Eapropter dilecti in Domino filii vestris commodis providere volentes, cum Romana Ecclesia prospicere consueverit utilitatibus subjeutorum, vestris supplicationibus inclinati de communi fratrum nostrorum consilio, & assensu concedimus in præficiendo Potestates, Consules, & Rectores, & in omnibus aliis libertatem quam habet a Sede Apostolica Civitas Anagnina. Immunitatem quoque per totum Regnum a præstatione Passagii Falangatici, ac dationis, quæ directus vulgariter dicitur ad Curiam pertinentium, & medietatem eorum, quæ pro offensis debentur cum Magistratu potentiatu Galearum a Poli Castro, usque Cajetam de gratia vobis concedimus liberali eundem etiam monetam argenteam, ubi ex una parte Imago Capitis Beati Petri cum

subscriptio Civitatis vestre, ex alia vero in medio Pape, & in circulo superscriptio nostri nominis habeantur, & ampliandi Civitatem vestram, vel ædificandi novam in Monte Sancti Martini prope posito, liberam vobis tribuimus facultatem; ita quod pro moneta quolibet anno cum eam cudi contigerit quinquaginta tarenos auri nobis, & nostris successoribus persolvatis. Insuper omnes libertates, omnesque laudabiles consuetudines, quas habuistis tempore clare memorie Guillelmi Regis in creandis Consulibus, Judicibus, & aliis Officialibus annuis, ac Notariis in cognitione, ac terminatione causarum, necnon & in Duana Salis, in Portibus quoque scilicet in Patria, & ab ea usque Cannetum in vendendo scilicet in eis Salem, & emendo, & extrahendo inde victualia, & in deferendo libere Cajetam labores hereditatum, quas vos, & Ecclesiæ Civitatis vestre habetis in Comitatu Fundano, ac in defendendo vos ab inimicis vestris extra Regnum, & pacem faciendo cum ipsis, Pontianam etiam Insulam, Palmariam, Sennonem, Pantateram, & Sanctum Martinum cum Piscariis, & tenimentis suis, sicut tempore memorati Regis habuistis easdem, & generaliter omnes bonas consuetudines vestras salvis omnibus justitiis, & redditibus Curie debitis, pro quibus recipiendis, aliquis de terra vestra ponetur per Sedem Apostolicam idem, vel alius annuatim vobis auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Ubique per Regnum salvi sint Cives vestri, quos naufragium pati contigerit, & ne offendantur in personis, vel rebus districtus prohibemus. Interdicimus etiam ne in Civitate vestra, vel extra in tenimentis ipsius Castrum, seu munitio aliqua construatur. Quandoquidem autem Romana Ecclesia stolum facere voluerit, Civitas vestra ei tenebitur pro una Galea sufficientem dare numerum armorum. Corpus vero Galeæ cum apparatu ipsius mercedem, & alia necessaria hominum Sedes Apostolica, juxta Regum consuetudinem exhibebit. Salva in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate, ac salvis Ecclesiarum libertatibus, & juribus earundem.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ protectionis, constitutionis, concessionis, confirmationis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Perusii undecimo Kalendas Julii Pontificatus nostri Anno Tertio.

XVIII.

Innovatio Privilegiorum, & Immunitatum concessio pro Civitate Sorana de jure Sedis Apostolicæ sub cujus patrocinio recipitur.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Populo Sorano Fidelibus nostris, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cum reducti sitis per Dei gratiam ad fidelitatem, & dominium Romanæ Eccle-

Conditiones appositæ.

Clausula.

Dat. die 21. Junii 1229. Pontific. Anno III.

Ibid.

Exordium.

Sorani sub protectione S. Ap. suscipiuntur.

Clausula.

Dat. die 29. Augusti 1229. Pont. An. III.

Ibid.

Ecclesiæ Matris vestre, ad quam non erat dubium vos spectare, per quod jam non illius, quæ in servitute generat, sed libera filii existatis; Dignum est, & conveniens, ut commodis vestris Apostolica Sedes provideat, quæ clementer consuevit prospicere utilitatibus filiorum.

Eapropter dilecti in Domino filii vestris supplicationibus inclinati, de fratrum nostrorum consilio vos, & Civitatem vestram cum omnibus bonis, quæ in presentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum justis modis præstante Domino poteritis adipisci, sub protectione Apostolicæ Sedis, & nostra suscipimus, & presentis scripti patrocinio communimus. Civitatem quoque prædictam in fidelitate Romanæ Ecclesiæ persistentem providimus in ejus demanio de cætero retinendam. Concedentes vobis eam, quam habent Civitates Campaniæ libertatem, medietate servitorum in frumento, videlicet vino, annonæ, ferris, clavis, & calceis, ac omnibus exeniis, quæ salutes vulgariter nuncupantur, ac aliis justitiis Curie debitis, & mandato Apostolicæ Sedis salvis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ protectionis, provisionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Perusii quarto Kalendas Septembris Pontificatus Nostri Anno Tertio.

XIX.

Cives Massilienses recipiuntur sub tutela Sedis Apostolicæ cum annua præstatione centum obulorum aureorum, ab ipsis sponte oblatorum.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Civibus Massiliensibus salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Gaudentes in Domino quod eo inspirante reversi estis ad devotionem Ecclesiæ, a qua seducti fallacis tentatoris fustis aversi, & ut crescat vestre devotionis affectus; Volentes vos Apostolicæ Sedis beneficiis provocare, vestris supplicationibus inclinati Civitatem Massiliensem cum Personis, & bonis ipsis, sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti patrocinio communimus. Auctoritate presentium vobis nihilominus indulgendo, ut Universitas vestra sine manifesta, & rationabili causa non valeat excommunicationis, vel interdicti sententia innotari. Ad indicium autem hujusmodi protectionis ab Apostolica Sede perceptæ centum obulos aureos sponte oblatos nobis, & successoribus nostris annis singulis Census nomine persolvatis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ protectionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Laterani decimo Kalendas Aprilis Pontificatus Nostri Anno Quarto.

XX.

Lucanis ob Garfagnani occupationem de jure Sedis Apostolicæ excommunicationis vinculo jam innolatis præfigitur terminus ad resipiscendum, quo elapso nisi resipuerint Sedis Episcopalis amotio aliæque graviore decernuntur poenæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Archiepiscopo Pisano salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Vere mur, ne Cives Lucani, qui opere deberent alludere nomini lucendo per devotionis, & fidei puritatem, vera sint luce privati, in quibus alligare, quod factum erat, Pastoralis diligentia nisi sumus, & reducere, quod abjectum, sed in eorum plaga, quæ longo tempore jam duravit obfirmatum, invenimus firmamentum, ita quod non inconvenienter de ipsis possumus conqueri cum Propheta dicentes: Curavimus Babilonem, & non est sanata; quin imo instigante illo, qui malorum omnium est inventor, sic in suis iniquitatibus duraverunt, quod contriti non doleat, & percussis non recipiunt disciplinam. Sane dicti Cives spiritu furoris, & stimulis superbiæ concitati Sedis Apostolicæ Patrimonium, Terram videlicet Garfagnani contra monita, obsecrationes, & inhibitiones nostras multiplices invadere præsumperunt eam ancillare volentes, & suæ subiacere servituti, propter quod eos ab injuria nostra, & a futura confusione sua revocare curantes, ipsos excommunicavimus, & Terram eorum Ecclesiastico supposuimus interdicto. Iidem vero contemptis excommunicationis, & interdicti sententiis protiores effecti prolapsi semper in deterius pejora de die in diem prioribus commiserunt. Unde contra eos manus Sedis Apostolicæ aggravantes in majorem confusionem ipsorum præfatam Terram Garfagnani a ditione Lucani Episcopi duximus subducendam, quod ipsi parvipendentes, sicut & censuram Ecclesiasticæ disciplinæ noluerunt a via sua mala reverti; sed eis fortius obstinatis, & induratis, faciem supra petram incredibiliter nunc creverunt iniquitates eorum, quibus multiplicatis sanguis videtur sanguinem tetigisse, propter quod ad illam necessitatem suis nos operibus induxerunt, ut etiam si velimus, eisdem impenitentibus parcere non possumus, ac impietas videatur super impietatibus suis pietatem habere. Nuper namque Terram prædictam hostiliter destruentes, & crudelitatem nimiam exercentes inter alia nefanda, quæ commiserunt ibidem, imple prophanatis Dei Sanctuariis diruerunt, & in cinerem, & favillam redegerunt Ecclesias, & Altaria etiam suffoderunt. Quare digno judicio agitur, ut illorum crescente contemptu crescat & poena, & quoniam Apostolicæ gratiæ se reddunt prorsus ingratis, quasi ejus beneficium aspernantes, non remaneat gratiæ cum ingratis, ut eam, quam non cognoverunt habendo, saltem amittendo cognoscant, illam-

Ibidem.

Lucanorum obstinatio.

Quare excommunicati.

Corruunt in pejora.

Minatur eis Gregorius sup-
pressionem,
Dignitatum,
& honorum.

Pisano Archiepiscopi mandatum, ut eosdem adnotat de excoisibus.

Dat. die 3. Julii 1230. Pont. An. IV.

Ibid.

Exordium.

Iamque se doleant amisisse. Asperiori ergo medicamento periti medici more utentes, qui ferum vulneribus adhibet cum fomentorum non sentiunt medicinam. Attendentes etiam quod nihil est justius, quam quod in eo quis puniatur, in quo nocetur deliquisse, de consilio fratrum nostrorum statuimus, nisi prefati Cives ad mandatum nostrum usque ad proxime venturum Festum Assumptionis Beate Virginis revertantur super iis, pro quibus excommunicati sunt, & interdicti satisfactionem plenariam impensuri, eos Episcopali honore, quo se reddiderunt indignos, & Ecclesie Cathedralis Canonicos dignitate, si quam habeant ab Apostolica Sede, privandos, ut sic demum doleant datum alienis honorem ipsorum, & in labores suos extraneos introisse, nobis tunc cum Sapiente dicitur: Vocavi, & renuerunt, extendi manus meas, & non fuit, qui aspiceret, despererunt omne consilium meum, & increpationes meas penitus neglexerunt. Quo circa fraternitati tue per Apostolica scripta districte precipiendo mandamus, quatenus Statutum huiusmodi non differas publicare. Et si memorati Cives usque ad pretaxatum terminum non redierint, tamquam pre magnitudine culpe divino iudicio reprobati sententias prolatas tam in Cives predictos, quam in fautores eorum innovare procures totamque terram ipsorum arctissimo supponere interdicto, ita quod preter poenitentias Morientium, & Baptismata Parvulorum nulla ibi Sacramenta Ecclesiastica conferantur. Preterea Populis circumpositis sub pena excommunicationis, quam ipso iure contemptores incurrant, districtius interdicas, ne aliqua commercia exercent cum eisdem, vel ad Potestariam, aut aliud quod officium quemquam assumant de Civitate Lucana, nec quicquam ipsorum quodcumque officium recipiat in eadem; Statuta quoque, que Potestas Lucana siveque Officiales ediderint, & sententias quas tulerint Iudices, ac Instrumenta, que conscient Tabelliones post terminum prenotatum nullius esse momenti auctoritate nostra decernas: paratus nihilominus partem quam tibi, & Ecclesie Pisane concesserimus de predicta Diocesi inter vicinos Episcopos dividenda cum a nobis fueris requisitus recipere, ac receptam sicut alia jura Pisane Diocesis defendere.

Datum Laterani quinto nonas Julii Pontificatus Nostri Anno Quarto.

XXI.

Reconciliatio Frederici Romanorum Imperatoris cum Romana Ecclesia, quibusdam positis conditionibus pro eisdem Ecclesie debita satisfactione.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Charissimo in Christo filio Frederico Romanorum Imperatori semper Augusto, & Regi Sicilia, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

SI Anna discessum Tobie filii sui non sustinens patienter mox lacrymis effluebat, si more impatiens, exiliens quotidie circuibat vias omnes, per quas remeandi fiducia vi-

debat, redditum anxie prestolando, & tandem in supercilio Montis sedens viso de longinquo filio redeunte, inexplicabili gaudio exultavit; quanto nunc tripudio hilarescat Mater Ecclesia, que filium excelsum pre Regibus Terrae de regione dissimilitudinis, ad se recipit redeuntem. Quis valeat verbis, vel litteris explicare, cum non sit hominis etiam affectus proprios perfecte posse deprimere per affatus. Magnificat siquidem anima nostra Dominum, & exultat spiritus noster in Domino salutari, qui deprecationem nostram, & misericordias suas a nobis non amovens cordi tuo misericorditer inspiravit, ut anime tue salutis, dignitatis honori, & multorum quieti provide consulens, ad pie Matris gremium devote redires, que inexpectatione tui maternis affectibus cruciatibus cruciata sepe pro tua conversione thus orationis Domino suppliciter adolevit, & immolavit lacrymabiliter vitulos laborum multorum filiorum periculum perhorrescens. Nunc autem quia Matris gaudium est Angelis Dei super uno peccatore poenitentiam agente, quam supra nonaginta novem Justos, qui se autumant poenitentia non egere, jubilat Ecclesia Generalis, eo quod tenebrosus turbo, qui pene involverat omnem Terram, luci cedit optate, fragoribus horrida tempestatis, que multis excidium minabatur, aridente serenitatis gratia subsilescit. Nos etiam salutis, & honoris tui profectum sinceris affectibus cupientes Altissimi misericordiam humiliter imploramus; ut qui te revocavit ad vitam det virtutis constantiam revocato, quatenus ubi abundavit delictum abundet & gratia, & procedens lapsus te reddat in omnibus cautiorem, quia procul dubio non est a mor, qui possit aequari materno, nec ullus efficacior erga te, quam Ecclesie affectus gratie valeat inveniri. Ipse quoque filii charissime parti tue adesto sollicitus, ne de cetero patiaris te abduci, vel seduci pravis consiliis perverforum, qui non que tua, sed que sua sunt inique quereutes, fascinare, te gestiunt, ut exasperes Matrem tuam; Ceterum cum in solemnitate tam celebri, tam solemnium, quando te quasi in novum hominem, reformato gloriatur Coelestis Curia, & seculum jocundatur, magnificentiam tuam munificis debeat affluere beneficiis pietatis, eo quod non solum Christiani Principes, sed etiam Pagani, qui veram Dei notitiam non habebant, in suis solemnitatibus tenebantur liberare captivos; Nos qui pro captivis, & afflictis orare tenemur, precum nostrarum primitias affectione plenissimas Imperiali mansuetudini duximus destinandas pro speciali munere postulantes, & adjuvantes per illum Angelum, quem Dominus ad Animam, ac corporis tui custodiam deputavit, ne quod absit contristes eundem, qui precipue de tua conversione letatur, quatenus in hac solemnitate, que specialis, & festivitas Angelorum Comitum Thome, & quondam Raynaldi de Averia filios nobis liberaliter largiaris, eos ad nostram presentiam remittendo; Quia licet secundum formam pacis, a Principibus acceptam de ipsorum liberatione non fuerit dubitatum, si nunquam tamen tractatum fuisset, nequaquam eos Ecclesie negare te decet, qui tibi potest in longe majoribus respondere. Ut quid enim illi affligantur ulterius, cum te jam non oporteat in aliquo

Lectiam Ecclesie exponit de poenitentia Frederici.

Legatos Apostolicos, ut a captivitate solvantur Fredericum hortatur Pontifex.

aliquo

Dat. die 18. Augusti 1230. Pont. An. IV.

Ibidem.

Prohibet.

Missi a Ministris Nunciis ad Pontificem.

Quaedam dubia in Regula 3. Francisci.

An teneantur Fratres ad eius observantiam.

aliquo dubitare, qui habens manum Ecclesie adjuvicem ubique, ac undique secuta potes gaudere quiete; Nobis siquidem principaliter atrocem irrogari reputaremus injuriam, si contra te, quod absit, contingeret aliquid attentari. Datum Anagnini quinto Kalendas Septembris Pontificatus nostri Anno Quarto.

XXII.

Declaratio Regule Fratrum Minorum, eisdem a Sancto Francisco Instructore tradite, cum responsionibus dubiis per eosdem Fratres alligatis.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Ministris, ac Custodibus, ceterisque Fratribus Ordinis Minorum, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Quo elongati a seculo, ut Columbae peninis assumptis in secessum contemplationis super vos ipsos altius evolastis, & conspectus peccatorum jacula praevidetis, & plura, per que conspiciunt salutis impediri profectum, cordis vestri oculus perferatur. Unde que recta sunt aliis, in conscientis vestris quandoque spiritus manifestat, sed plenitudine intelligentie spiritalis caligine humane infirmitatis obducto serpens, interdum dubitationis inducitur, & difficultates quasi inextricabiles ingeruntur. Sane constitutus nuper in presentia nostra Nunciis, quos vos filii Provinciales misistis, qui eratis in Generali Capitulo congregati, & te filii generalis Minister personaliter comparent fuit Nobis expositum, quod in Regula vestra quedam dubia, & obscura, & quaedam intellectu difficilia continentur, sed sancte memorie Beatorum Confessorum Christi Franciscus nolens regulam suam per aliquos Fratris interpretationes exponi mandavit circa ultimum vite sue, cujus mandatum ipsius dicitur testamentum, ut verba ipsius Regule non glossentur, & ut verbis utamur ejusdem, quod sic, vel sic intelligi debeant non dicatur. Adiciens quod Fratres nullo modo aliquas litteras ab Apostolica Sede petant, & alia quedam interserens, que non possent sine multa difficultate servari. Propter quod hesitantes an teneamini ad observantiam Testamenti predicti, dubietatem huiusmodi de conscientis vestris, & fratrum vestrorum per nos amoveri petistis, & cum ex longa familiaritate, quam idem Confessor nobiscum habuit, plenius novimus intencionem ipsius, & in condendo predictam Regulam, & obtinendo confirmationem ipsius per Sedem Apostolicam sibi asserimus, dum adhuc essemus in minori officio constituti, declarari similiter postulatis dubia, & obscura Regulae supradictae, necnon super quibusdam difficultatibus responderi. Sane quamvis predictum Christi Confessorem piam intencionem in prefato mandato habuisse credamus, & vos iustis votis ejus, & desideriiis sanctis affectibus omnimode conformari. Nos tamen attendentes animarum periculum, & difficultates

quas propter hoc possitis incurere, dubietatem de vestris cordibus amovendo ad mandatum, illud vos dicimus non teneri, quod sine consensu fratrum, & maxime ministrorum quos universos tangebatur obligare nequivit, nec successorem suum quomodolibet obligavit, cum non habeat imperium par imperare. Ad haec sicut per predictos Nuncios intelleximus dubietatem ab aliquibus fratrum vestrorum, ne tam ad consilia, quam ad precepta Evangelii teneantur, tum quia in Regula vestra habetur principio Regulae, & Vita Minorum Fratrum haec est scilicet Domini Nostri Jesu Christi Sanctum Evangelium observare vivendo in obedientia sine proprio, & in castitate, tum quia in fine ipsius Regulae continentur haec verba, Paupertatem, & humilitatem, & Sanctum Evangelium Domini Nostri Jesu Christi, quod firmiter promissimus, observemus. Unde scire desiderant, an ad alia Evangelii teneantur consilia, quam ad ea, que in ipsa Regula preceptorie, vel inhibitorie sunt expressa: praeterquam, cum ipsi ad alia non se obligare intenderint, & vix vel nunquam omnia possint ad litteram observari. Nos autem breviter respondemus, vos ad alia consilia Evangelii non teneri per regulam, nisi ad ea, ad que vos obligastis in ipsa. Ad cetera non tenemini, sicut ceteri Christiani, & eo magis de bono, & aequo, quo vos obtulistis holocaustum Domino medullatum per contemptum omnium mundanorum. Item cum in eadem Regula sit inhibendum, ne fratres recipiant per se, vel per alios denarium, vel pecuniam ullo modo, & ipsi hoc in perpetuum observare desiderant certiorari requirunt, si aliquibus timentibus Dominum fideles aliquos per quos ipsi subveniant necessitatibus eorumdem, sine offensione Regulae audeant praesentare, ac ad fideles eosdem pro necessitatibus ipsis secuta recurrere conscientia, cum denarios, aut pecuniam eos noverint accepisse. Quos tamen denarios, vel pecuniam auctoritate propria non intendunt facere conservari, nec nomine depositi exigere ab eisdem. Super quo duximus respondendum: quod si rem sibi necessariam velint fratres emere, vel solutionem facere, pro jam erupta possunt, vel Nuncium ejus a quo res emitur, vel aliquem alium volentibus sibi eleemosynas facere, nisi idem per se, vel per proprios Nuncios solvere maluerint, praesentare, qui taliter praesentatus a fratribus non est eorum Nuncius, licet praesentetur ab ipsis, sed illius potius, cujus mandato solutionem facit, seu recipientis eandem. Idem tamen Nuncius solvere statim debet, ita quod de pecunia nihil remaneat penes eum. Si vero pro aliis imminetibus necessitatibus praesentetur, eleemosynam sibi commissam potest, sicut & Dominus apud spirituales, vel familiarem amicorum fratrum deponere, per ipsum loco, & tempore pro ipsorum necessitatibus, sicut expedire viderit, dispensandam. Ad quem etiam fratres pro huiusmodi necessitatibus poterunt habere recursum, maxime si negligens fuerit, vel necessitates ignoraverit eorumdem. Preterea, cum in ipsa Regula contineatur expressis, quod fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec rem aliquam, ac ipsi processu temporis contaminari timeant ordinis paupertatem

An ad Evangelica consilia.

Quomodo gerere se debeant in receptione pecuniarum.